

GRUP DE TREBALL DE GABINETS DOCUMENT DE TREBALL

MANUAL DE BONES PRÀCTIQUES EN LA CONTRACTACIÓ DE PERIODISTES A L'ADMINISTRACIÓ I ORGANISMES PÚBLICS

Introducció

Cada cop més, els periodistes ens trobem amb majors problemes i dificultats per accedir a la funció pública i per desenvolupar la nostra professió dignament. Les titulacions universitàries i acadèmiques que ens faculden a exercir-la no són prou reconegudes dins del sistema de cossos i escales de l'administració pública.

A més, cal tenir també en compte que l'adaptació de les titulacions dels estudis de periodisme i comunicació al nou Espai Europeu de l'Ensenyament Superior (EEES), també conegut com a procés de Bolonya, ha suposat la proliferació de noves titulacions relacionades amb la comunicació i el periodisme, i una certa desorientació per part de les administracions a l'hora d'establir els requisits de titulació preceptius pels candidats a l'hora de redactar les bases d'un procés selectiu.

Tot això fa que molt sovint aquestes places públiques no es cobreixin amb els perfils professionals adients i competents, i que aquests llocs de treball, una vegada coberts, no encaixin en el vigent sistema de cossos i escales de funcionaris i treballadors públics, ni pel que fa a les tasques que es desenvolupen, ni a les retribucions que es perceben.

Per tot plegat, el Grup de Treball de Gabinetes del Col·legi de Periodistes de Catalunya creu necessari elaborar el present document de bones pràctiques, específic per a la contractació de periodistes per als gabinets i departaments de premsa i comunicació de les diferents administracions públiques, i entitats i organismes públics que en depenen.

Definició de periodista en l'administració pública/periodista de fonts

Segons el document de Criteris de bones pràctiques professionals en el periodisme de fonts, "els i les periodistes que treballen als gabinets de comunicació són periodistes de fonts, i poden ser-ho de gabinets públics o privats, interns o externs". "Els periodistes de fonts són els/les professionals que generen la informació a partir de fets, necessitats, opinions, etc... considerant la seva oportunitat i la treballen per convertir-la en material publicable, i la transmetent als periodistes de mitjans, que la valoren i la utilitzen segons el seu criteri".

Per poder fer la seva feina correctament, el o la periodista al servei de l'administració pública ha de treballar amb autonomia, subjectant-se als criteris professionals facultatius que li són propis i ha de poder liderar el seu àmbit de treball en la relació professional amb els mitjans, sense interferències de professionals d'altres disciplines ni de comandaments aliens a la professió, sense més propòsit que la de ser fidels als objectius estratègics marcats per l'organització per a la qual treballen i el Codi Deontològic d'aquest Col·legi.

Quina eina permet saber si un títol universitari oficial de grau o de màster habilita una professió regulada?

En l'àmbit de les noves titulacions universitàries que habiliten professions regulades de l'àrea de coneixement de la comunicació i el periodisme ens trobem que tant el títol de Grau com el de Màster faculta per a l'exercici del periodisme en les administracions.

Cal recordar que les universitats tenen autonomia per establir les denominacions dels títols de Grau i Màster, sense cap més límit que siguin conformes al contingut del títol i no indueixin a confusió (disposició addicional dinovena de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats; art. 9 i 10 del Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre). En conseqüència, en els processos selectius s'hi podran presentar aspirants, que aportaran titulacions de Grau o, si una llei estatal ho permet expressament, de Màster de l'àrea de coneixement de comunicació i periodisme, que podran tenir diferents denominacions. Això no obstant, cal tenir present que la denominació de la titulació universitària, *per se*, no informa sobre si habilita o no habilita a una concreta professió regulada.

Aquesta informació es pot consultar en el Registre d'Universitats, Centres i Títols (RUCT): <<https://www.educacion.gob.es/ruct/home> accedint a la secció Títols i facilitants els requeriments de camps d'universitat, denominació del títol, nivell acadèmic (Grau o Màster), i branca, o almenys aquells de què es disposi.

Quin és el sistema vigent de cossos i escales de funcionaris i quines titulacions hi donen accés

Fins a la incorporació del denominat Espai Europeu de l'Ensenyament Superior (EEES) al Dret intern, regia el sistema previst a la Llei de l'Estat 30/1984, de 2 d'agost, de mesures per a la reforma de la Funció Pública (art. 25): Per tant, el Grup A incloïa

els titulats de les diferents llicenciatures, en les seves respectives especialitats, mentre que el Grup B inclou els titulats de les diferents diplomatures, en les seves respectives especialitats.

Arran de la incorporació de l'Espai Europeu de l'Ensenyament Superior (EEES) al dret intern, el sistema canvia i queda regulat, primerament, en la Llei de l'Estat 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut bàsic de l'empleat públic (art. 76) i, actualment, en l'article 76 del Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic (LEBEP):

Grup A: requereix un títol universitari de *Grau*, o bé un altre títol universitari, sempre que ho estableixi una norma de rang legal. També són vàlides les llicenciatures. Aquest grup està dividit en dos subgrups, A1 i A2, però s'aplicarà exclusivament per raó del nivell de responsabilitat de les funcions a desenvolupar i de les característiques de les proves d'accés (per tant, no per raó de la titulació).

Grup B: requereix un títol de tècnic superior.

Grup C: C1: Títol de batxillerat o tècnic C2: Títol de graduat en Educació Secundària Obligatòria.

Grup A: Títol de doctor, llicenciat o equivalent
Grup B: Títol de diplomatur universitari, formació professional de tercer grau o equivalent
Grup C: Títol de batxiller, formació professional de segon grau o equivalent
Grup D: Títol de graduat escolar, formació professional de primer grau o equivalent
Grup E: Certificat d'escolaritat

Recull de titulacions de periodisme i comunicació a Catalunya

1. **Graduat/ada en comunicació per la Universitat Oberta de Catalunya**
[Universitat Oberta de Catalunya \(Barcelona\)](#)
2. **Graduat/ada en comunicació audiovisual per la Universitat de Barcelona**
[Facultat de Biblioteconomia i Documentació \(Barcelona\)](#)
3. **Graduat/ada en comunicació audiovisual per la Universitat Autònoma de Barcelona**
[Facultat de Ciències de la Comunicació \(Cerdanyola del Vallès\)](#)
4. **Graduat/ada en comunicació audiovisual per la Universitat Pompeu Fabra**
[Facultat de Comunicació \(Barcelona\)](#)

5. **Graduat/ada en comunicació audiovisual per la Universitat Rovira i Virgili** [Facultat de Lletres \(Tarragona\)](#)
6. **Graduat/ada en comunicació audiovisual per la Universitat Ramon Llull** [Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna \(Barcelona\)](#)
7. **Graduat/ada en comunicació audiovisual per la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya** [Facultat d'Empresa i Comunicació \(Vic\)](#).
8. **Graduat/ada en comunicació audiovisual per la Universitat Internacional de Catalunya** [Facultat de Ciències de la Comunicació \(Barcelona\)](#)
9. **Graduat/ada en comunicació cultural per la Universitat de Girona** [Facultat de Lletres \(Girona\)](#)
10. **Graduat/ada en comunicació i indústries culturals per la Universitat de Barcelona** [Facultat de Filologia \(Barcelona\)](#)
11. **Graduat/ada en comunicació i periodisme audiovisuals per la Universitat de Lleida** [Facultat de Lletres \(Lleida\)](#)
12. **Graduat/ada en màrqueting i comunicació digital per la Universitat Politècnica de Catalunya** [Centre Universitari EAE \(Barcelona\)](#)
13. **Graduat/ada en periodisme per la Universitat Autònoma de Barcelona** [Facultat de Ciències de la Comunicació \(Cerdanyola del Vallès\)](#)
14. **Graduat/ada en periodisme per la Universitat Pompeu Fabra** [Facultat de Comunicació \(Barcelona\)](#)
15. **Graduat/ada en periodisme per la Universitat Rovira i Virgili** [Facultat de Lletres \(Tarragona\)](#)
16. **Graduat/ada en periodisme per la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya** [Facultat d'Empresa i Comunicació \(Vic\)](#)
17. **Graduat/ada en periodisme per la Universitat Internacional de Catalunya** [Facultat de Ciències de la Comunicació \(Barcelona\)](#)
18. **Graduat/ada en periodisme per la Universitat Abat Oliba CEU** [Facultat de Ciències Socials \(Barcelona\)](#)
19. **Graduat/ada en periodisme i comunicació corporativa per la Universitat Ramon Llull** [Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna \(Barcelona\)](#)
20. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat de Barcelona** [Escola Superior de Relacions Públiques \(Barcelona\)](#)

21. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat Autònoma de Barcelona** [Facultat de Ciències de la Comunicació \(Cerdanyola del Vallès\)](#)
22. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat Pompeu Fabra** [Facultat de Comunicació \(Barcelona\)](#)
23. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat de Girona** [Facultat de Turisme \(Girona\)](#)
24. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat Rovira i Virgili** [Facultat de Lletres \(Tarragona\)](#)
25. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya** [Facultat d'Empresa i Comunicació \(Vic\)](#)
26. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat Abat Oliba CEU** [Facultat de Ciències Socials \(Barcelona\)](#)
27. **Graduat/ada en publicitat i relacions públiques per la Universitat Internacional de Catalunya** [Facultat de Ciències de la Comunicació \(Barcelona\)](#)
28. **Graduat/ada en publicitat, relacions públiques i màrqueting per la Universitat Ramon Llull** [Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna \(Barcelona\)](#)

Relació de tasques a desenvolupar pels periodistes a les administracions

Comunicació externa on i off line

1. Dissenyar i executar plans de comunicació externa
2. Definir estratègies de comunicació externa
3. Assessorar en matèria de comunicació
4. Gestionar la relació amb els mitjans de comunicació
 - Determinar les eines comunicatives idònies per a la difusió de missatges informatiu
 - Elaborar el *clipping* de premsa
 - Redactar notes de premsa, comunicats i dossiers de premsa. Preparar altres continguts informatius d'interès per als mitjans, en diferents suports digitals: pàgines especials, espais pactats, reportatges, vídeos i talls de veu
 - Atendre les peticions d'informació dels periodistes de mitjans. Gestionar i preparar entrevistes
 - Definir missatges clau i argumentaris per donar respostes als mitjans
 - Organitzar rodes de premsa, muts i reunions amb periodistes
 - Recollir i analitzar notícies i informacions de l'organisme i del sector

- Minimitzar impactes informatius negatius que afectin a l'organisme
5. Proporcionar informació als ciutadans en compliment de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.
 6. En algunes administracions (ajuntaments petits) la gestió de la llei de la transparència se sol assignar a premsa, sobretot pel que fa a la gestió de la informació de la web.
 6. Altres tasques de naturalesa similar que li siguin encomanades pel seu superior jeràrquic.

Comunicació interna on i off line

1. Dissenyar i executar plans de comunicació interna
2. Definir estratègies de comunicació interna
3. Assessorar en matèria de comunicació
4. Liderar actuacions per reforçar la identitat corporativa i procurar la seva aplicació
 - Editar i publicar continguts per a la web i la intranet de l'organisme.
 - Supervisar les actuacions de l'organisme en matèria d'identitat visual i disseny gràfic, publicitat, informació i difusió.
 - Fer difusió interna de continguts informatius apareguts en els mitjans.
 - Redactar butlletins, *newsletter*, opuscles, anuncis i determinats manuals per als professionals de l'organismes.
5. Altres tasques de naturalesa anàloga que li siguin encomanades pel seu superior jeràrquic.

Recomanacions

1. Que per al desenvolupament de les funcions d'informació i/o comunicació pròpies de l'exercici del periodisme a través dels gabinets de premsa i/o direccions de comunicació de les administracions públiques o organismes que en depenguin, inclòs qualsevol mitjà de titularitat pública, la persona que realitzi aquestes funcions haurà de comptar amb la titulació universitària oficial corresponent a la llicenciatura o grau en Periodisme i/o Comunicació ⁱ.
2. Que els serveis de personal i recursos humans de les administracions públiques s'abstinguin d'incorporar persones i professions alienes al periodisme, tant perquè significa intrusisme professional, com perquè no garanteixen un correcte desenvolupament i difusió de la informació pública, així com tampoc el respecte **Codi Deontològic** ⁱⁱ **de la professió periodística**, salvaguarda del compromís social dels periodistes envers una informació acurada, precisa i veraç.

3. Que les bases dels concursos públics per a places de periodisme i comunicació s'inclogui a l'apartat de mèrits la col·legiació al Col·legi de Periodistes de Catalunya com a segell de qualitat i d'ètica periodística.
4. Que no s'oblidi que la feina de periodista a l'administració pública és la corresponent a una persona amb titulació superior (llicenciatura o grau), per la qual cosa les seves tasques laborals, el lloc de feina que ocupi i la retribució que rebí ha de correspondre a aquesta titulació superior (A1).
5. Que les administracions diferenciïn clarament les tasques pròpies d'un periodista que treballa en un gabinet de premsa (periodista de fonts) de les pròpies d'un periodista que treballa en els mitjans de comunicació públics: ràdios municipals, butlletins, televisions locals (periodista de mitjà). Tal com estableix el Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes en el seu punt set, els i les periodistes de fonts i mitjans no podran exercir la seva feina professional simultàniament en un gabinet de comunicació i en un mitjà. Per tant, no s'han de compaginar en una mateixa administració les tasques en l'àmbit d'un gabinet de premsa i/o comunicació amb les tasques en els mitjans públics de comunicació.
6. Que les administracions públiques garanteixin la independència professional dels periodistes que realitzen el seu treball dins dels seus gabinets de comunicació i premsa, una independència que proclama i reclama el Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes i també els [Criteris de bones pràctiques professionals en el periodisme de fonts](#), aprovades pel Col·legi de Periodistes de Catalunya el gener del 2009.

(JULIOL DE 2017)

ⁱ Com s'afirma al document **Compromiso público por el empleo y la profesión periodística** aprovat a Sevilla el 4 de març de 2017, i ratificat el XX de juny per la Junta de Govern del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

ⁱⁱ El [Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya](#) va ser avalat per darrera vegada l'11 de novembre 2016 en el marc del VI Congrés de Periodistes de Catalunya i adaptat a l'actual realitat que genera Internet. Proclamat per primera vegada en el II Congrés de la professió, l'1 de novembre de 1992, es tracta d'una declaració de principis bàsics que els periodistes han d'observar en l'exercici de la seva tasca. El Codi, assumit per la majoria de professionals i editors, és l'expressió de la voluntat de defensar uns mitjans de comunicació lliures i responsables en el marc d'una societat plural i democràtica.